

Specyfika funkcjonowania dziecka, ucznia z zespołem Aspergera

mgr Aneta Żurek

zurek@womczest.edu.pl

Konferencja

„Problemy wychowawcze czy zespół Aspergera”

**Diagnoza, edukacja i terapia dzieci,
uczniów z zespołem Aspergera**

6 kwietnia 2016 r. godz. 14.00–17.00

2 kwietnia

Światowy Dzień Świadomości Autyzmu

- Tegoroczna akcja odbywa się pod hasłem „*Autyzm. Poznaj, zanim ocenisz*”.
- Światowy Dzień Świadomości Autyzmu ustanowiony został przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 2007 roku.

www.jim.org/polskananiebiesko

Problemy wychowawcze czy zespół Aspergera

- na placu zabaw bije dzieci, niszczy babki z piasku (unika zabawy z rówieśnikami albo jest naiwne społecznie, natrętne lub dominujące)
- na lekcji nieustannie przerywa
- trzeba go uczyć wołać siku i jeść widelcem, choć płynnie czyta już w trzech językach
- zawsze mówi wprost, to co myśli, co widzi (bez „tzw. taktu)
- niewłaściwie odczytuje mimikę twarzy i ton głosu
- nie umie wychwycić podtekstu (wszystko bierze dosłownie, daje sobą manipulować, podpuszcza się przez rówieśników)
- sarkastyczne uwagi typu „aleś ty mądry” odbiera za dobrą monetę („To prawda!”)
- wchodzi w słowo kolegom i koleżankom

Raport JiM

42%

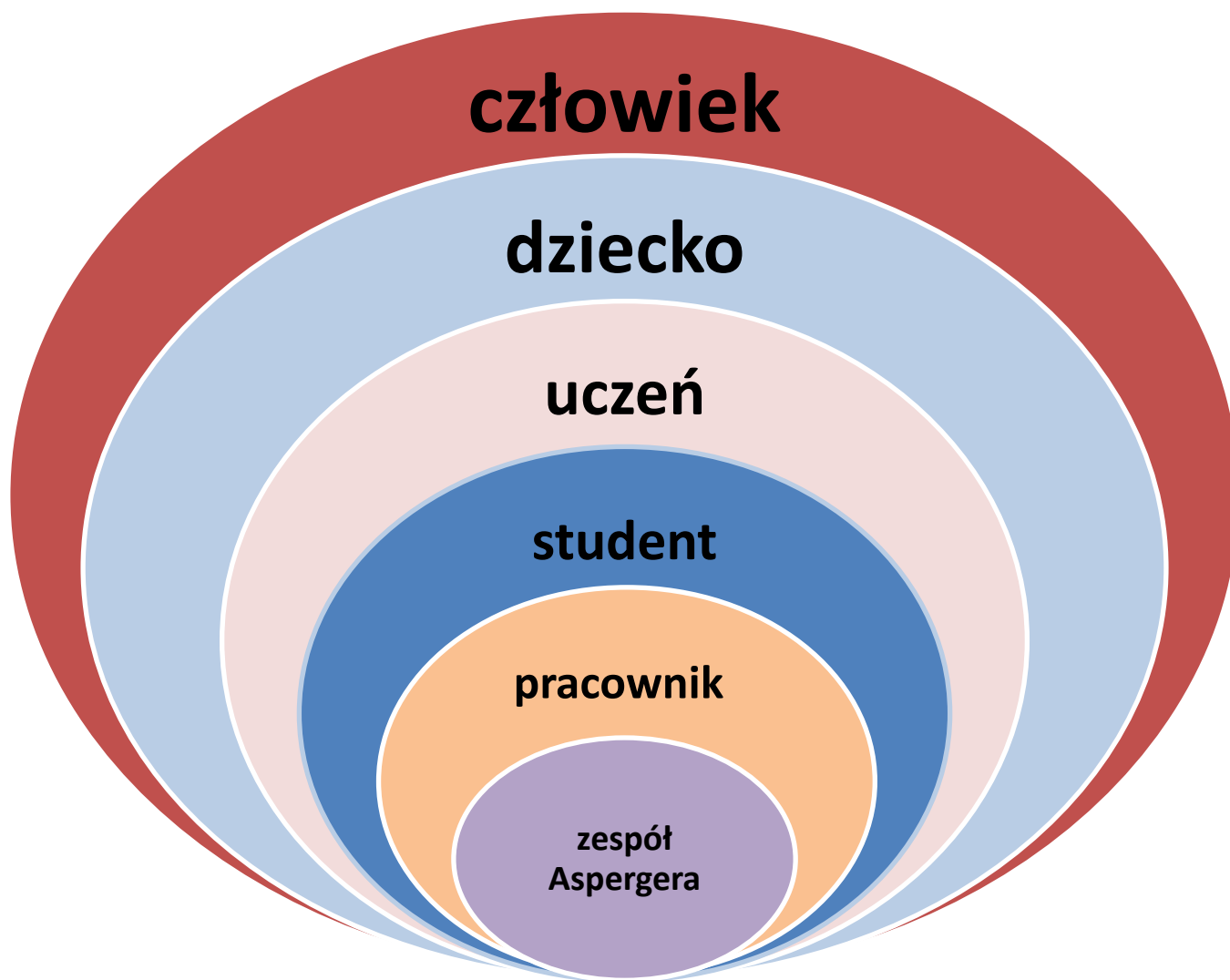
Rodziców dzieci z **autyzmem** było wzywanych do szkoły, bo ich „dziecko jest niegrzeczne”, „nie wykonuje poleceń nauczyciela”

72%

Rodziców dzieci z **zespołem Aspergera** było wzywanych do szkoły z powodu:
„dziecko jest niegrzeczne”,
„nie wykonuje poleceń nauczyciela”

Spektrum autystyczne: ASD

Tony Attwood opisał zespół Aspergera jako:

- „.....odmienny sposób podejścia do życia,
w którym dominuje poszukiwanie wiedzy
i prawdy.....”

www.shutterstock.com · 395253874

Główne cechy: inne postrzeganie świata

- Brak zrozumienia społecznego
- Ograniczona umiejętność prowadzenia rozmowy
- Bardzo mocne zainteresowanie konkretnym tematem

- **Objawy zespołu Aspergera :.....są bardziej widoczne w okresach nasilonego stresu i zmian.....**

Etapy do akceptacji:

Raport JiM

Dziecko z autyzmem.

Dostęp do diagnozy, terapii i edukacji w Polsce 2016

- Opublikowana w 2012 roku metaanaliza ponad 600 badań zawierających raporty epidemiologiczne z całego świata oszacowała globalne rozpowszechnienie zaburzeń ze spektrum autyzmu na 62/10.000 (1 dziecko na 160).
- **Oznacza to, że na świecie żyje ponad 7 milionów osób dotkniętych zaburzeniami ze spektrum autyzmu!**
- **W Polsce 1 na 100!**

Marzec 2015 Centrum Badania Opinii Społecznej przeprowadziło badanie dotyczące społecznego obrazu autyzmu

Większość badanych (**85%**) deklaruje, że słyszała o autyzmie, a z osobą nim dotkniętą zetknęła się (osobiście lub za pośrednictwem mediów, filmów, czasopism, literatury) **ok. 62%**.

Przeprowadzone badanie pokazało, że osoba z autyzmem jest postrzegana w opinii publicznej jako:

- mająca trudności w nawiązywaniu kontaktu z drugą osobą (53%)
- mająca problemy w komunikacji (50%)
- mająca trudności z rozpoznawaniem emocji (39%)
- wycofana, unikająca kontaktu z ludźmi (37%)
- przejawiająca nietypowe zachowania (34%)
- niepełnosprawna intelektualnie (34%)
- agresywna (30%)
- mająca wybitne zdolności (18%)

Hans Asperger

1944 rok

- Użyto po raz pierwszy po śmierci Aspergera w 1980 roku
- Opis dzieci przez Hansa Aspergera nie pasował do opisu Kanner'a
- To **Lorna Wing** posłużyła się terminem „zespół Aspergera” tworząc nową kategorię diagnostyczną
- W **1993 roku Światowa Organizacja Zdrowia** pierwszy raz uwzględniła w kryteriach diagnostycznych **zespół Aspergera**

Zespół Aspergera, czy wysoko funkcjonujący autyzm – obecnie oba terminy w praktyce klinicznej są stosowane wymiennie

- Diagnoza autyzmu ma pierwszeństwo przed diagnozą ZA
- Diagnoza ZA – gdy IQ osoby badanej mieści się w normie
- Nie ma wymiernych badań , które by stwierdzały, że wysoko funkcjonujący autyzm, a ZA to dwa odrębne i odmienne zaburzenia
- **Profile umiejętności społecznych i behawioralnych są tak podobne, a ich leczenie takie samo!!!!**

www.shutterstock.com · 262205081

Diagnoza DSM – V

www.ados2.pl

ADOS (ang. *Autism Diagnostic Observation Schedule*) to **protokół obserwacji służący do diagnozy autyzmu**, stanowiący, wraz z wywiadem **ADI-R** (ang. *Autism Diagnostic Interview-Revised*) tzw. „złoty standard” diagnozy w krajach zachodnich.

ADOS występuje w postaci czterech modułów, z których każdy przeznaczony jest dla osób w różnym wieku i na różnym etapie rozwoju językowego:

- MODUŁ 1 (Okres przedwerbalny/pojedynczych słów)
- MODUŁ 2 (Mowa zdaniowa)
- MODUŁ 3 (Mowa płynna dziecko/nastolatek)
- MODUŁ 4 (Mowa płynna nastolatek/dorosły)

Minimalny wiek umysłowy (nie chronologiczny), w którym można przeprowadzić badanie ADOS to **15 miesięcy**. Czas trwania badania to **30-45 minut**.

Projekt badania dzieci narzędziem ADOS:

- [Zakładu Genetyki Medycznej](#) Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, osoba odpowiedzialna: **mgr Izabela Chojnicka**
- Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie i [ośrodek Adesse](#), osoba odpowiedzialna: **dr Joanna Kwasiborska**

Diagnoza:

- Fotografie, filmy
- Kryteria diagnostyczne AAA
- Diagnozę z wysokim stopniem pewności można postawić dziecku powyżej **5 roku życia**

Rodzina

- „46% najbliższych krewnych dziecka z zespołem Aspergera wykazuje **podobny profil umiejętności i zachowania** (Volkmar, Klin i Pauls, 1998), choć zazwyczaj w stopniu podklinicznym, to znaczy stanowiącym raczej cechy osobowości niż zespół czy zaburzenie” (Tony Attwood, Kompletny przewodnik)

Dziewczęta

- Częstość występowania ZA określa się różnie w zależności od kryteriów diagnostycznych kryteria DSM i ICD są najbardziej restrykcyjne większość dzieci kierowanych do diagnozy to **chłopcy**
- **U chłopców czterokrotnie częściej niż u dziewcząt**
- Kamuflowanie, „znikanie”, odsuwanie się na peryferia interakcji społecznej
- Różnica jakościowa w relacji z rówieśnikami, nie ilościowa
- „małe filozofki”

Hans Asperger (1944/2005, s. 96)

- *Natura tych dzieci ujawnia się jednak najpełniej w ich zachowaniu wobec innych ludzi.*
- *Ich zachowanie w grupie społecznej jest faktycznie najwyraźniejszym objawem ich zaburzenia [...]*

Samotność

- Czy istnieje sposób na eliminowanie niemal wszystkich cech charakterystycznych dla zespołu Aspergera???
- Samotność to wzmocnienie
- W samotności jest spokojniej, ciszej, bezpieczniej
- Lepiej uczyć się samemu
- Zmniejsza się wrażliwość sensoryczna
- Relacja jeden na jeden

Teoria umysłu:

Pozwala człowiekowi:

- Rozpoznawać własne stany umysłu i rozróżniać je
- Ale też rozpoznawać stany umysłu u innych
- Czyli też przewidywać zachowania innych ludzi

„Świat staje się przewidywalny”

Z czym muszą sobie radzić dzieci, uczniowie z zespołem Aspergera

- Akceptowanie błędów, pomyłek, gaf
- Zawieranie przyjaźni, podtrzymywanie znajomości
- Korzystanie z porad, pomocy
- Radzenie sobie z własnym gniewem, złością, stresem (strategie odreagowywania)
- Pisanie odręczne (komputer, tablet)
- Domyślanie się, o czym myślą inni, co czują, czego chcą, oczekują
- Radzenie sobie z dokuczaniem, nie dać się wykorzystywać
- Okazywanie uczuć tak jak oczekują tego inni
- Radzenie sobie z nagłymi hałasami, zapachami, bodźcami
- Wyjaśnianie myśli za pomocą słów

Edukacja włączająca

*ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 24 lipca 2015 r.
w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci
i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych
niedostosowaniem społecznym*

§ 6. 2. W ramach zajęć rewalidacyjnych w programie należy uwzględnić w szczególności:

1) naukę orientacji przestrzennej i poruszania się oraz naukę systemu Braille'a lub innych alternatywnych metod komunikacji

– w przypadku dziecka lub ucznia niewidomego;

2) naukę języka migowego lub innych alternatywnych metod komunikacji – w przypadku dziecka lub ucznia niesłyszącego lub z afazją;

3) zajęcia rozwijające umiejętności społeczne, w tym umiejętności komunikacyjne – w przypadku dziecka lub ucznia z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera.

Edukacja włączająca

§7 ust. 2. W przedszkolach ogólnodostępnych, innych formach wychowania przedszkolnego i szkołach ogólnodostępnych, w których kształceniem specjalnym są objęte dzieci i uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu *na autyzm, w tym zespół Aspergera*, lub *niepełnosprawności sprzężone*, zatrudnia się dodatkowo:

- 1) nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych lub specjalistów, lub
- 2) w przypadku klas I–III szkoły podstawowej – asystenta, o którym mowa w art. 7 ust. 1e ustawy, lub
- 3) pomoc nauczyciela
 - z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego

Edukacja włączająca

- Przygotowanie szkoły, placówki na przyjęcie dziecka, ucznia z zespołem Aspergera (kalendarz, nauka korzystania z kalendarza)
- Trudności pojawiające się w szkole, placówce
- Przyczyny sytuacji stresujących w szkole
- Sposoby na zapobieganie sytuacjom stresowym w szkole

Podsumowanie:

- Opóźnione dojrzałość społeczna i rozumienie sytuacji społecznych
- Niedojrzała empatia
- Trudności w nawiązywaniu przyjaźni
- Trudności z wyrażaniem i kontrolą emocji
- Niecodzienne umiejętności językowe – bogate słownictwo i gramatyka lecz opóźniony rozwój umiejętności prowadzenia rozmowy, niezwykła prozodia skłonność do pedantyzmu

Podsumowanie:

- Niezwykła pod względem intensywności i koncentracji fascynacja jakimś tematem
- Trudności z utrzymaniem uwagi w klasie
- Niezwykły profil umiejętności uczenia się
- Potrzeba pomocy przy czynnościach wymagających samodzielności (np. Jedzenie, ubieranie się, toaleta – umiejętności samoobsługowe) i organizacji
- Niezdarny chód i koordynacja
- Wrażliwość na specyficzne dźwięki, zapachy, struktury, czy dotyk

FILM:

Opublikowany 21.12.2013 YOU TUBE

Adam Wrzesiński - wyróżniony w konkursie na Wolontariusza Roku "Barwy Wolontariatu" 2013 w województwie śląskim

Zapraszam na Konferencję:

Rola wychowania przedszkolnego w procesie wspomagania rozwoju dziecka

Konferencja dla rodziców, nauczycieli przedszkoli, oddziałów
przedszkolnych oraz innych form

wychowania przedszkolnego

**26.04.2016 r. godz. 15.00–18.00 Aula „Forum” RODN „WOM”
w Częstochowie**

**Dziękuję
za uwagę.**

Aneta Żurek

zurek@womczest.edu.pl